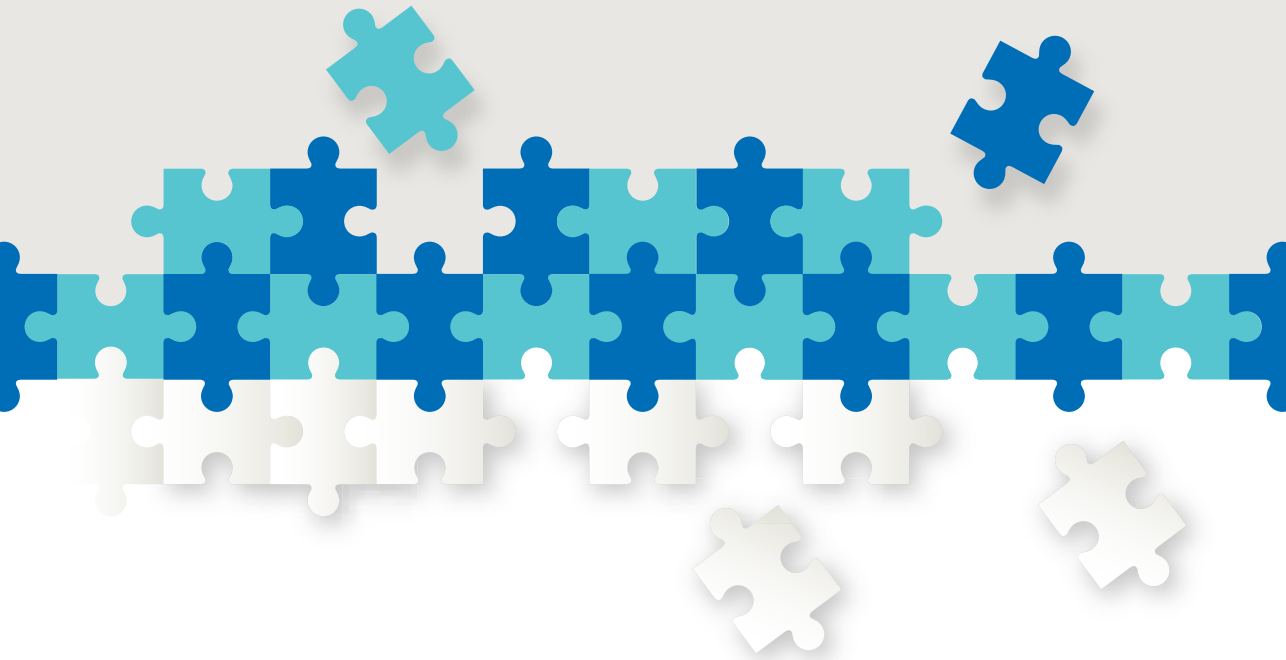

ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΤΑ
ΤΩΝ ΡΟΜΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Πρακτικός Αστυνομικός Οδηγός

PROACTIVE

Prevent Roma Discrimination Providing Mediation Skills To Police Officers

Ref. no JUST/2015/RDIS/AG/DISC/9451

www.proactivemediators.eu

ΕΡΓΟ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια 2014 - 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κοινοπραξία του Έργου PROACTIVE

Συντονιστής του Έργου

<http://www.kemea.gr/el/>

<http://www.antirropon.eu/>

<http://www.ekka.org.gr/>

<http://cmtprooptiki.gr/>

Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια 2014 – 2020» (REC PROGRAMME 2014-2020) της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ / COPYRIGHT

Το περιεχόμενο του παρόντος αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της κοινοπραξίας του Έργου PROACTIVE-9451 και απαγορεύεται η μερική ή ολική αναπαραγωγή του ή/και η διάθεσή του χωρίς την ρητή έγκριση του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας (ΚΕ.ΜΕ.Α.) ως Συντονιστή φορέα της κοινοπραξίας του Έργου.

Αποποίηση ευθύνης

Για το περιεχόμενο της παρούσας έκδοσης ευθύνεται αποκλειστικά και μόνο η κοινοπραξία του Έργου PROACTIVE-9451 και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αυτό απηχεί τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή σ.4

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι σ.5

Τι είναι τα στερεότυπα; Τι είναι η προκατάληψη; σ.6

Έχουμε όλοι στερεότυπα; σ.7

Προκαλούν προβλήματα τα στερεότυπα στο έργο του Αστυνομικού; σ.10

Ανατρέπονται τα στερεότυπα; σ.12

Τι είναι η διαμεσολάβηση; σ.14

Τι είναι η κοινωνική διαμεσολάβηση; σ.15

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του Αστυνομικού ως κοινωνικού διαμεσολαβητή; σ.17

Πώς γίνεται η κοινωνική διαμεσολάβηση από τον Αστυνομικό; σ.19

Κόστη και οφέλη της κοινωνικής διαμεσολάβησης για τον Αστυνομικό σ.22

Ποιο είναι το όφελος της αστυνομικής διαμεσολάβησης για την κοινωνία; σ.23

Τι δεν είναι αστυνομική / προληπτική διαμεσολάβηση σ.23

Ποιο είναι το όφελος της αστυνομικής διαμεσολάβησης για τους Ρομά; σ.25

Παραρτήματα Ρομά των Κέντρων Κοινότητας σε Δήμους της Ελλάδας σ.26

Εισαγωγή

Ο παρών Αστυνομικός Οδηγός για την πρόληψη και καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των Ρομά μέσω της παροχής εργαλείων κοινωνικής διαμεσολάβησης, αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της υλοποίησης του Πακέτου Εργασιών 3 (Workstream 3) του Έργου «PROACTIVE: Πρόληψη των διακρίσεων κατά των Ρομά μέσω της παροχής εργαλείων κοινωνικής διαμεσολάβησης σε αστυνομικούς».

Το Έργο PROACTIVE συγχρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα «Δικαιώματα, Ισότητα και Ιθαγένεια 2014 - 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ref. no JUST/2015/RDIS/AG/DISC/9451) και υλοποιήθηκε από τις 15 Νοεμβρίου 2016 μέχρι τις 15 Νοεμβρίου 2018, από την κοινοπραξία των φορέων – εταίρων: Κέντρο Μελετών Ασφάλειας (ΚΕ.ΜΕ.Α.) - Συντονιστής Έργου, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), ΑμΚΕ ΑΝΤΙΠΡΟΠΟΝ, εταιρεία CMT PROOPTIKI.

Σκοπός του παρόντος Οδηγού είναι η ενίσχυση του αστυνομικού προσωπικού «πρώτης γραμμής» για την αποτελεσματική άσκηση των καθημερινών επαγγελματικών του καθηκόντων με σκοπό την προαγωγή θεμάτων πρόληψης σε επίπεδο πόλης, μέσω της αξιοποίησης εναλλακτικών μεθόδων αστυνόμευσης στη βάση της χρήσης μέσων και εργαλείων κοινωνικής διαμεσολάβησης.

Συγγραφή / επιμέλεια έκδοσης: Αθανασία Σιαπέρα, Συντονίστρια Μηχανισμού Παρακολούθησης Εθνικής Στρατηγικής για τους Ρομά / Ε.Ε., Δημήτριος Αλειφέρης, Στέλεχος ΕΛ.ΑΣ. / Κοινωνιολόγος, MSc - MA, Ελλη Χριστούλα, PhD, MA / Συντονίστρια Έργου PROACTIVE – 9451.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι

... ένα πολυδιάστατο και πολυεπίπεδο πρόβλημα, η αντιμετώπιση του οποίου απαιτεί την εφαρμογή πολυδιάστατης και πολυεπίπεδης πολιτικής υπό το πρίσμα της ολιστικής προσέγγισης.

Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά απαιτεί

... την καταβολή μεγαλύτερης προσπάθειας λόγω των στερεοτυπικών στάσεων και αντιλήψεων της ευρύτερης κοινωνίας, που υπονομεύουν το διάλογο με τους Ρομά, ελαχιστοποιώντας τις πιθανότητες εύρεσης σημείων συνάντησης και πεδίων συνεργασίας.

Η άρνηση του διαλόγου με τους Ρομά πλήττει

... την αυτοεκτίμησή τους με αποτέλεσμα την εγκατάλειψη της προσπάθειας από μέρους τους για την κοινωνική ένταξη.

Η ασφάλεια είναι ένα κοινωνικό αγαθό

... η μη πρόσβαση στο οποίο καταμαρτυρεί κοινωνικό αποκλεισμό.

Σύμφυτη του προληπτικού ρόλου των σύγχρονων Αρχών Προστασίας του Πολίτη είναι

... η προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, ο προσδιορισμός των ιδιαίτερων αναγκών τους και η ανταπόκριση στις ειδικές απαιτήσεις τους για την καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού και την ισότιμη πρόσβασή τους στο κοινωνικό αγαθό της ασφάλειας

Η κοινωνική διαμεσολάβηση προσφέρεται ως «γέφυρα επικοινωνίας» μεταξύ των αστυνομικών και των Ρομά κοινοτήτων για την προαγωγή της πρόληψης σε επίπεδο πόλης και τη δημιουργία ασφαλών, συμπεριληπτικών κοινωνιών.

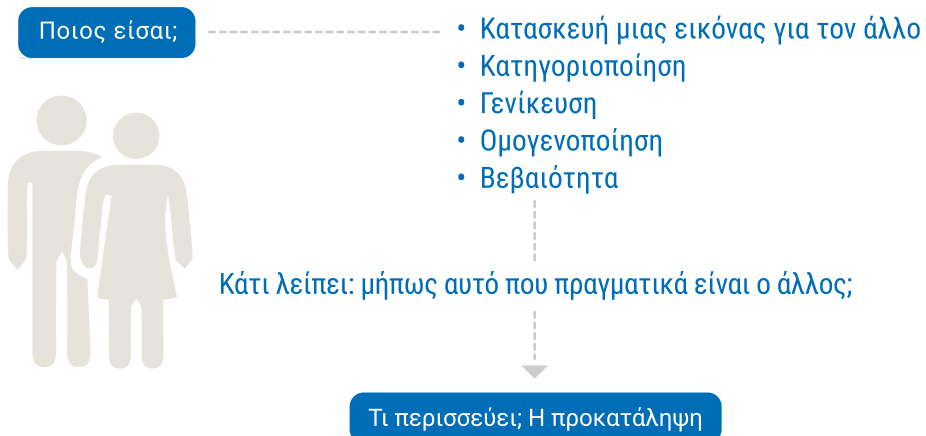

Τι είναι τα στερεότυπα; Τι είναι η προκατάληψη;

Με τον όρο στερεότυπα εννοούμε **θετικές ή αρνητικές εικόνες** για ένα άτομο ή το μέλος μιας ομάδας, οι οποίες δημιουργούνται με τη **γενίκευση** μεμονωμένων παραδειγμάτων, παγιώνονται και λειτουργούν ως «**ετικέτες**» **κατηγοριών ατόμων και ομάδων**.

Όταν υιοθετούμε ένα στερεότυπο είμαστε βέβαιοι ότι το άτομο που έχουμε απέναντί μας έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και συμπεριφορά, μόνο και μόνο επειδή είναι μέλος μιας συγκεκριμένης ομάδας, θεωρώντας όλα τα μέλη της ομάδας ίδια μεταξύ τους.

Η βεβαιότητά μας αυτή δεν στηρίζεται σε λογικά επιχειρήματα, αλλά στην εικόνα που έχουμε κατασκευάσει για το άτομο και την ομάδα στην οποία θεωρούμε ότι ανήκει, μια εικόνα που στην πραγματικότητα μπορεί να είναι εντελώς διαφορετική.

Η προκατάληψη είναι γέννημα των στερεοτύπων.

Στερεοτυπικές εικόνες οδηγούν σε **προκατειλημμένες απόψεις, θέσεις, στάσεις και συμπεριφορές**. Όταν κρίνουμε ανθρώπους που δεν γνωρίζουμε, μόνο με βάση τα στερεότυπά μας για την ομάδα της οποίας είναι μέλη, όταν τα συναισθήματα και η στάση μας για τους άλλους καθορίζονται εκ των προτέρων, «στερεοτυπικά», τότε μιλάμε για προκατάληψη.

Έχουμε όλοι στερεότυπα; Εγώ πάντως όχι!

Όλοι οι άνθρωποι δημιουργούμε εικόνες για τον εαυτό μας και τους άλλους. Και επειδή θέλουμε η εικόνα που έχουμε **κατασκευάσει** για τον εαυτό μας να είναι **θετική**, συχνά **συγκρίνουμε** αυτή την εικόνα ή την εικόνα που έχουμε κατασκευάσει για την ομάδα στην οποία θεωρούμε ότι ανήκουμε, με άλλες εικόνες (ατόμων ή ομάδων), ώστε να αναδεικνύεται η **υπεροχή** μας ή να δικαιολογούνται οι αδυναμίες μας.

Λέμε για παράδειγμα εμείς οι Έλληνες:

«Οι Έλληνες έχουν φιλότιμο.
Οι ξένοι δεν έχουν στη
γλώσσα τους αυτή τη λέξη».

Αν τα επόμενα βήματα που θα κάνουμε
με τη σκέψη μας είναι **συμπεράσματα όπως**,

«άρα, οι ξένοι
δεν έχουν φιλότιμο,
επειδή δεν είναι
Έλληνες»

«μόνο οι Έλληνες
έχουν φιλότιμο»

στερεοτυπικά αναδεικνύεται η υπεροχή μας έναντι των άλλων,
συγκρίνοντας γενικευμένες εικόνες για τον εαυτό μας και τους άλλους.

Τα στερεότυπα δεν γεννιούνται όμως αυθαίρετα...

Ειδικότερα, τόσο για τους Αστυνομικούς όσο και για τους Ρομά υπάρχουν ισχυρά εδραιωμένα στερεότυπα, τα οποία επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο κάθε μια από τις δύο ομάδες κρίνει και αντιμετωπίζει την άλλη.

Είναι ευρέως διαδεδομένη η άποψη μεταξύ των Ρομά ότι «οι Αστυνομικοί κάνουν διακρίσεις, είναι βίαιοι και ρατσιστές». Από την άλλη πλευρά, ευρέως διαδίδεται η άποψη μεταξύ των Αστυνομικών ότι «οι Ρομά είναι παραβατικοί και ζουν στο περιθώριο, επειδή δεν θέλουν οι ίδιοι να αλλάξουν τον τρόπο της ζωής τους».

Όλοι οι Αστυνομικοί κάνουν διακρίσεις, είναι βίαιοι και ρατσιστές;
Όλοι οι Ρομά είναι παραβατικοί; Όλοι ζουν στο περιθώριο;
Ή όταν ζουν στο περιθώριο, είναι πάντοτε επιλογή τους;

Λέξεις όπως «όλοι», «κανένας», «πάντοτε» και «ποτέ»
συνοδεύουν **πάντοτε όλες τις υπεραπλουστευμένες
γενικευμένες εικόνες** εις βάρος ατόμων ή ομάδων.

Είναι σημαντικό να μην ξεχνά κανείς ότι το **συλλογικό αίσθημα απόρριψης** μιας ομάδας από κάποια άλλη (π.χ. της επαγγελματικής ομάδας των Αστυνομικών από την κοινωνική ομάδα των Ρομά ή αντίστροφα) **πηγάζει από μια πραγματική, βιωματική εμπειρία μελών των δυο ομάδων, που κάποια στιγμή γενικεύθηκε και, ως τέτοια, εδραιώθηκε ως στερεότυπο.**

Στην περίπτωση των Αστυνομικών και των Ρομά, πολλές είναι ευκαιρίες για την εκατέρωθεν προβολή στερεοτυπικών εικόνων. Ο Αστυνομικός στο πλαίσιο της άσκησης του καθημερινού επαγγελματικού του έργου έρχεται πολύ τακτικά σε επαφή με την αποκλίνουσα ή/και παραβατική συμπεριφορά των Ρομά.

Στο πλαίσιο αυτής της επαφής γεννιέται η εικόνα:

Από την άλλη πλευρά, οι Ρομά λόγω του κοινωνικού αποκλεισμού είναι πιθανό να εμφανίσουν αποκλίνουσες ή/και παραβατικές συμπεριφορές και, συνεκδοχικά, να τύχουν διακριτικής αστυνόμευσης. Εντός αυτού του πλαισίου, γεννιέται η εικόνα:

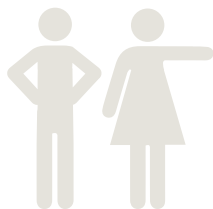

Στην πλειοψηφία των επαφών μεταξύ Αστυνομικών και Ρομά ανασύρονται στερεότυπα, που προκαθορίζουν τις συμπεριφορές, αναπαράγοντας και διαιωνίζοντας προκατειλημμένες στάσεις και αντιλήψεις.

Είναι διαπιστωμένο, ωστόσο, ότι συνήθως δεν αποδεχόμαστε ότι είμαστε προκατειλημμένοι απέναντι σε μια επαγγελματική ή κοινωνική ομάδα, γιατί **δεν μπορούμε να διακρίνουμε** το στερεότυπο που επηρεάζει την κρίση και τη συμπεριφορά μας.

Τα στερεότυπα είναι βαθιά ριζωμένα και δύσκολα τυχάνουν **κριτικής επαναξιολόγησης**, ακόμα και αν είναι προφανείς οι λόγοι που τα ανατρέπουν.

Το αρνητικό παράδειγμα ενός ή/και περισσότερων μελών μιας επαγγελματικής ή κοινωνικής ομάδας δεν αποτελεί κανόνα για το σύνολο των μελών της ομάδας

Το «τσουβάλιασμα» αδικεί άτομα και ομάδες και απομακρύνει από την αλήθεια.

Προκαλούν προβλήματα τα στερεότυπα στο έργο του Αστυνομικού;

Η Αστυνομία είναι θεσμός της Δημοκρατίας επιφορτισμένος με την ευθύνη της ασφάλειας και της προστασίας της κοινωνίας στο σύνολό της, μέσω της εκπλήρωσης ενός κατασταλτικού και προληπτικού ρόλου.

Ειδικότερα και αναφορικά με τον προληπτικό χαρακτήρα του αστυνομικού έργου, νέες μορφές αστυνόμευσης όπως η κοινοτική αστυνόμευση και ο Αστυνομικός της Γειτονιάς έχουν αναπτυχθεί με σκοπό την **προαγωγή της πρόληψης σε επίπεδο πόλης** για την ανταπόκριση στις απαιτήσεις και στις προκλήσεις των σύγχρονων κοινωνιών.

Προαγωγή της πρόληψης σε επίπεδο πόλης σημαίνει...

Εδραίωση σχέσεων αμοιβαίας κατανόησης, εμπιστοσύνης και συνεργασίας του Αστυνομικού με την κοινωνία **και**, συγχρόνως, υποστήριξη του προληπτικού του έργου από κοινωνικούς φορείς και τους πολίτες.

Η Αστυνομία είναι αναπόσπαστος κρίκος της κοινωνικής αλυσίδας, θεματοφύλακας των ανθρώπινων δικαιωμάτων, εγγυητής της κοινωνικής συνοχής και ειρήνης

Κύριο χαρακτηριστικό των σύγχρονων μορφών αστυνόμευσης είναι ο **ενεργός ρόλος του Αστυνομικού στην τοπική κοινωνία**.

Ο ενεργός ρόλος του στην τοπική κοινωνία είναι **αποτελεσματικός**, όταν ο Αστυνομικός **γνωρίζει** τις ανάγκες, τις δυσκολίες και τις δυνατότητες όλων των μελών της τοπικής κοινωνίας και τις γνωρίζει **πραγματικά**, όταν λειτουργεί **χωρίς στερεότυπα και προκαταλήψεις**.

Η εξάλειψη διαχωριστικών γραμμών, η ενίσχυση των δεσμών με την κοινότητα, η ευρύτητα πνεύματος και η διάθεση συλλειτουργίας βοηθούν τον Αστυνομικό να ασκήσει αποτελεσματικά το προληπτικό του έργο και να ενισχύσει το αίσθημα ασφάλειας και προστασίας στον πολίτη.

Ανατρέπονται τα στερεότυπα;

Το πρώτο και κύριο βήμα για την επίλυση οποιουδήποτε προβλήματος είναι η αποδοχή της ύπαρξής του ως πρόβλημα.

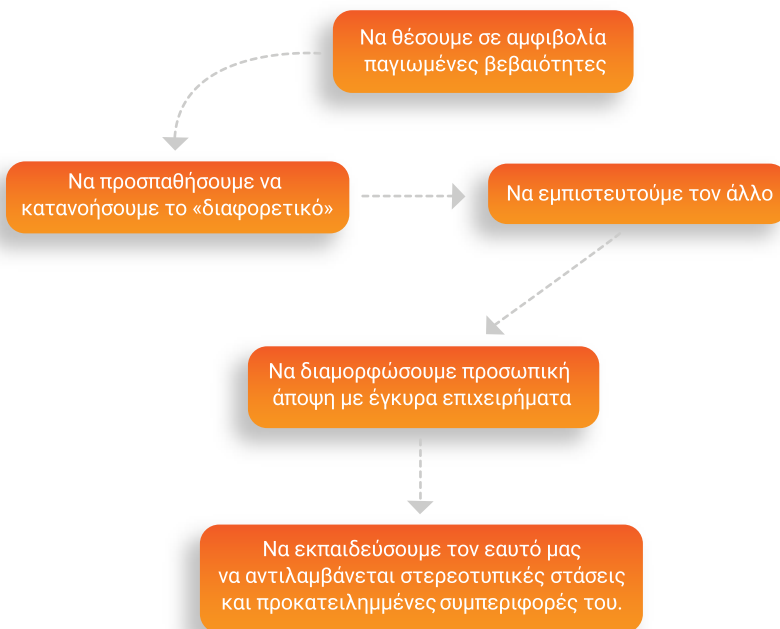
Οι περισσότεροι καταδικάζουμε τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, συνήθως όμως τα διατηρούμε, ακόμα και αν είναι προφανής η αβασιμότητά τους, γιατί δεν **συνειδητοποιούμε ότι λειτουργούμε στερεοτυπικά και προκατειλημμένα**. Γενικεύοντας καθημερινές εμπειρίες φτιάχνουμε στο μυαλό μας εικόνες για τους άλλους, τις οποίες πιστεύουμε και προβάλλουμε ως αληθινές.

Για την ανατροπή των στερεοτύπων πρέπει:

- ▶ να τα αναγνωρίσουμε και
- ▶ να αποδεχτούμε ότι επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε, εκφραζόμαστε και ενεργούμε στην ιδιωτική και δημόσια ζωή μας.

Η αυτογνωσία είναι το πιο δύσκολο αλλά και πιο σημαντικό βήμα για την άρση των στερεοτυπιών.

Η **παραδοχή** ότι όλοι οι άνθρωποι ανεξάρτητα από την καταγωγή, το φύλο, τη μόρφωση, το επάγγελμα, την οικονομική και κοινωνική θέση έχουμε στερεότυπα και προκαταλήψεις, μας **απεννοχοποιεί** και μας **ενδυναμώνει**, ώστε να τολμήσουμε τα επόμενα βήματα:

Η ύπαρξη στερεοτύπων είναι σύμφυτη με την κατασκευή του κοινωνικού ατόμου.
Τα στερεότυπα ανατρέπονται, μέχρι να αντιληφθούμε τα επόμενα,
για να τα ανατρέψουμε και πάλι.

Τι είναι η διαμεσολάβηση;

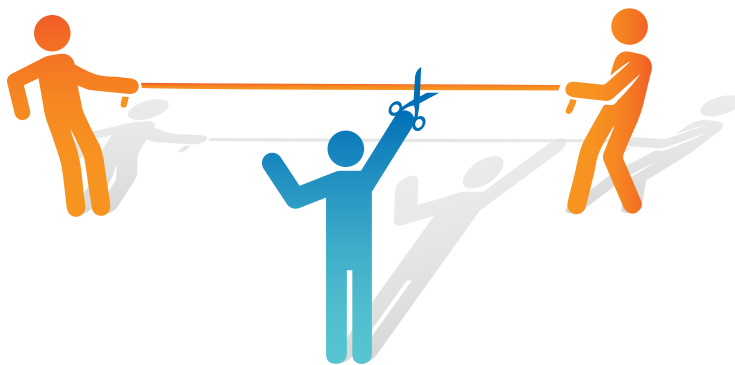
Η διαμεσολάβηση είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη φύση, υπάρχει όσο υπάρχουν ανθρώπινες κοινωνίες και αποτελεί μια διαδικασία **πρόληψης των συγκρούσεων** ή **επίλυσης των προβλημάτων** που ανακύπτουν στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων.

Η διαμεσολάβηση για την **εκκίνηση του διαλόγου** και την **αποκατάσταση της επικοινωνίας** μεταξύ των μερών μιας **δίενηξης** ή για την **αλληλοκατανόηση** και τη **συνεργασία** για την **πρόληψη της σύγκρουσης** είναι διαδικασίες οικείες σε όλους μας.

Σήμερα η διαμεσολάβηση...

Έχει εισαχθεί επίσημα στο Ελληνικό Δίκαιο ως **μέσο εναλλακτικής επίλυσης διαφορών** που προκύπτουν στις οικογενειακές και επαγγελματικές σχέσεις, στις σχέσεις με τους Θεσμούς, Φορείς και Οργανισμούς, στις σχέσεις γειτονίας και σε πολλές άλλες περιπτώσεις.

Διενεργείται με τη βούληση των εμπλεκόμενων μερών από τους διαμεσολαβητές (νομικό διαμεσολαβητή, δημοτικό διαμεσολαβητή, κοινωνικό διαμεσολαβητή, διαπολιτισμικό μεσολαβητή κ.α.), οι οποίοι διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και τεχνικές για την αναζήτηση **αμοιβαία αποδεκτών** και **επωφελών λύσεων** για τα εμπλεκόμενα μέρη.

Η διαμεσολάβηση είναι μέσο εναλλακτικής επίλυσης διαφορών

Τι είναι η κοινωνική διαμεσολάβηση;

Η κοινωνική διαμεσολάβηση είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για την **πρόληψη** ή/ και την **ειρηνική διευθέτηση ζητημάτων σε επίπεδο πόλης**, που επηρεάζουν αρνητικά τις σχέσεις μεταξύ κοινωνικών ομάδων ή μελών τους.

Η κοινωνική διαμεσολάβηση:

- ▶ Διευκολύνει τη γνωριμία, την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, με σκοπό τη συναινετική επίλυση των διαφορών στη βάση του αμοιβαίου κοινωνικού οφέλους.
- ▶ Συμβάλλει στην ισότιμη πρόσβαση στα δικαιώματα σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τις προβλεπόμενες διαδικασίες.
- ▶ Προωθεί τη βιώσιμη κοινωνική ανάπτυξη.

Συναινετική επίλυση των διαφορών

Αμοιβαίο κοινωνικό όφελος

Βιώσιμη ανάπτυξη

Βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει...

Αρμονική συνύπαρξη και ισότιμη πρόσβαση όλων των μελών της κοινωνίας στα κοινωνικά αγαθά.

Αξιοποίηση όλων των μελών της κοινωνίας, ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Κοινωνικός αποκλεισμός σημαίνει...

Αποκλεισμός μελών της κοινωνίας από την πρόσβαση στα κοινωνικά αγαθά, **αναξιοποίητο κοινωνικό δυναμικό**, αποδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Αναβάθμιση του επιπέδου ζωής του συνόλου της κοινωνίας επιτυγχάνεται με τη θέσπιση πολιτικών που **προωθούν** την **ανοικτή και συμμετοχική δημοκρατική διακυβέρνηση**.

Βασικές αρχές της δημοκρατικής διακυβέρνησης είναι:

- ▶ Η ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών
- ▶ Η λογοδοσία του κράτους
- ▶ Η συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και εφαρμογής τους

Η κοινωνική διαμεσολάβηση συνδέεται με τη δημοκρατική διακυβέρνηση σε επίπεδο πόλης.

Η κοινωνική διαμεσολάβηση προωθεί το διάλογο και τη συμμετοχή κάθε κοινωνικής ομάδας προς την κατεύθυνση λύσης των προβλημάτων, συμβάλλοντας στη δημοκρατική λειτουργία των τοπικών κοινωνιών.

Η κοινωνική διαμεσολάβηση χρησιμοποιείται όταν υπάρχουν διαφορετικά συμφέροντα μεταξύ κοινωνικών ομάδων ή μελών τους και σκοπό έχει την επίτευξη ευρείας συναίνεσης για το συμφέρον του συνόλου των πολιτών.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του Αστυνομικού ως κοινωνικού διαμεσολαβητή;

Δεν μπορεί ο Αστυνομικός να γίνει ούτε κοινωνικός διαμεσολαβητής!

Μήπως μπορεί;

Μήπως το κάνει ήδη και δεν το ξέρει;...

Ο Αστυνομικός μπορεί να λειτουργήσει ως **κοινωνικός διαμεσολαβητής** στο πλαίσιο της ανάληψης του **προληπτικού του ρόλου**.

Η διαμεσολάβηση αποτελεί, ούτως ή άλλως, εργαλείο του καθημερινού αστυνομικού προληπτικού έργου. Όταν π.χ. εν όψει ενός ποδοσφαιρικού αγώνα μεταξύ τοπικών ομάδων ο Αστυνομικός καλεί σε συνάντηση μέλη τους, προκειμένου να αποφευχθούν συγκρούσεις μεταξύ τους στη διάρκεια του αγώνα, δεν αναλαμβάνει προληπτικά διαμεσολαβητικό ρόλο;

Ειδικότερα και αναφορικά με τη λειτουργία της κοινωνικής διαμεσολάβησης, ο Αστυνομικός που την εφαρμόζει προληπτικά πρέπει, καταρχήν, να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένος και να του έχουν ανατεθεί ανάλογα καθήκοντα.

Κοινωνική διαμεσολάβηση δεν γίνεται απλά και μόνο με αυτοσχεδιασμό.

Η κοινωνική διαμεσολάβηση προϋποθέτει κατάλληλη εκπαίδευση, καθώς και συγκεκριμένα χαρακτηριστικά από τα οποία εξαρτάται ο βαθμός ανταπόκρισης του Αστυνομικού στο διαμεσολαβητικό του ρόλο.

Η κοινωνική διαμεσολάβηση προϋποθέτει:

- ▶ Βούληση για την ανάληψη του ρόλου του κοινωνικού διαμεσολαβητή
- ▶ Γνώση της νομοθεσίας που αφορά στο συγκεκριμένο έργο
- ▶ Σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξίας
- ▶ Κριτική σκέψη
- ▶ Αντικειμενικότητα και αμεροληψία
- ▶ Ισότιμη αντιμετώπιση

- ▶ Ενθάρρυνση της συμμετοχής των εμπλεκόμενων μερών στο διάλογο και υποστήριξη των αδύναμων μερών για την ισότιμη συμμετοχή τους σε αυτόν
- ▶ Συνειδητή αποποίηση του ρόλου του χειραγωγού – υποβολέα θέσεων και απόψεων
- ▶ Δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης
- ▶ Δεξιότητες ενσυναίσθησης
- ▶ Δεξιότητες αποτελεσματικής λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας
- ▶ Διάθεση ανάληψης πρωτοβουλιών
- ▶ Συνέπεια
- ▶ Εχεμύθεια

Και κυρίως,

Συνειδητοποίηση της σημασίας του προληπτικού αστυνομικού ρόλου και **συνειδητή χρήση** της κοινωνικής διαμεσολάβησης για την εκπλήρωσή του.

Πώς γίνεται η κοινωνική διαμεσολάβηση από τον Αστυνομικό;

1η Παραδοχή

Βασικές προϋποθέσεις για την αστυνομική διαμεσολάβηση

▶ Η άσκηση κοινωνικής διαμεσολάβησης από τον Αστυνομικό μπορεί να γίνει μόνο **με σκοπό την πρόληψη**, καθώς είναι ανέφικτη η εμπλοκή του στη διαμεσολαβητική διαδικασία, όταν ο ρόλος που του ανατίθεται κατά την εκτέλεση αστυνομικού έργου είναι διαφορετικός (κατασταλτικός).

▶ Η εκτέλεση του αστυνομικού Έργου, **έτσι όπως αυτό ορίζεται από το Σύνταγμα, τους Νόμους και τον Κώδικα Αστυνομικής Δεοντολογίας**, αποτελεί εκέγγυο για την αποδοχή του Αστυνομικού ως κοινωνικού διαμεσολαβητή.

▶ Ο Αστυνομικός ως κοινωνικός διαμεσολαβητής εργάζεται **με τη συμφωνία, τη βοήθεια και την εμπιστοσύνη των μερών** για την αποτροπή της σύγκρουσης, στην οποία καλείται προληπτικά να παρέμβει.

▶ Οι αποφάσεις, στις οποίες καταλήγει η διαδικασία της αστυνομικής διαμεσολάβησης, λαμβάνονται σύμφωνα με την θέληση των πολλών με σεβασμό στα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα των λίγων.

▶ Η άσκηση της αστυνομικής διαμεσολάβησης είναι εφικτή όταν **υποστηρίζεται από κοινωνικούς εταίρους σε επίπεδο πόλης** - στο πλαίσιο της λειτουργίας ομάδων στις οποίες εκπροσωπούνται συλλογικότητες (Δημοτική Αρχή, Κοινωνία των Πολιτών, εκπαιδευτική κοινότητα, πολιτιστικοί σύλλογοι, αθλητικά σωματεία κ.α.).

2η Παραδοχή

Κατάλληλη προετοιμασία για την αστυνομική διαμεσολάβηση

Ο Αστυνομικός προετοιμάζεται απαραίτητα, για να αναλάβει το ρόλο του ως κοινωνικού διαμεσολαβητή με τις καλύτερες προοπτικές ανταπόκρισης.

Στο πλαίσιο αυτής της προετοιμασίας, φροντίζει καταρχήν να αποκτήσει όσο το δυνατό καλύτερη **ενημέρωση σχετικά με:**

- ▶ **τη σύνθεση της τοπικής κοινωνίας** (κοινωνικές ομάδες, οικονομικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές ανισότητες, πολιτισμικές διαφορές, θρησκευτικές πεποιθήσεις κ.λπ.)
- ▶ **τη λειτουργία της τοπικής κοινωνίας** (κοινωνική συνοχή / ποιότητα σχέσεων, αντιθέσεις, συγκρούσεις, κοινωνική συμμετοχή, κοινωνικά δίκτυα κ.λπ.)
- ▶ **την υποδομή υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης** (αντικείμενο και παροχές)

3η Παραδοχή

Το αστυνομικό διαμεσολαβητικό έργο στην πράξη

Στην πράξη ο αστυνομικός διαμεσολαβητής:

- ▶ Αποκτά προσωπική γνώση σχετικά με τις κοινωνικές ομάδες που διαβιούν στην περιοχή ευθύνης του, αξιοποιώντας ευκαιρίες και συγκυρίες (γάμους, κηδείες, αθλητικούς αγώνες, τοπικές γιορτές, εκδηλώσεις κ.λπ.).
- ▶ Προσπαθεί να κερδίσει την εκτίμηση, το σεβασμό και την εμπιστοσύνη, εφαρμόζοντας τις προειδοποιήσεις του και όσα προβλέπονται από το Νόμο.
- ▶ Δημιουργεί και συντηρεί την εικόνα του συνεργάτη, λειτουργώντας υποστηρικτικά και όχι χειριστικά ή/και «χαριστικά».
- ▶ Διαχειρίζεται με ψυχραιμία στερεοτυπικές απόψεις, ακραίες αντιλήψεις και προκατειλημμένες στάσεις.
- ▶ Διαχωρίζει τις προσωπικές του υποθέσεις από τα διαμεσολαβητικά του καθήκοντα.
- ▶ Αποστασιοποιείται από συμφέροντα.

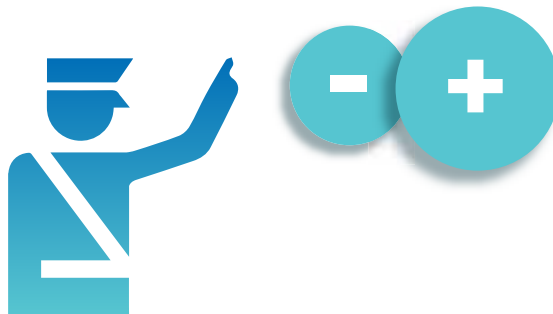
- ▶ Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες τόσο όσο αυτές αφορούν τον προληπτικό διαμεσολαβητικό του ρόλο.
- ▶ Διαχειρίζεται με διακριτικότητα τα ζητήματα διαμεσολάβησης.
- ▶ Διαχειρίζεται κάθε επιμέρους ζήτημα διαμεσολάβησης με σκοπό την επίτευξη βιώσιμων λύσεων με μακροπρόθεσμο προσανατολισμό και ορίζοντα.

Ο ρόλος του Αστυνομικού ως κοινωνικού διαμεσολαβητή...

αφορά στον **εντοπισμό των αιτιών** και στη **διαχείριση καταστάσεων**, που μπορούν είτε να δημιουργήσουν ένα πρόβλημα, είτε να οξύνουν ένα ήδη υπάρχον.

Στο πλαίσιο εκπλήρωσης του διαμεσολαβητικού του ρόλου...

ο Αστυνομικός **επισημαίνει τις ενδείξεις** εκείνες που θεωρεί εν δυνάμει γεννήτορες προβλημάτων και αναλαμβάνει **προληπτική δράση** τόσο όσο αναλογεί στο αστυνομικό του έργο, σε συνεργασία με τοπικούς κοινωνικούς εταίρους για την **αποτροπή εκδήλωσης του προβλήματος**.

Κόστη και οφέλη της κοινωνικής διαμεσολάβησης για τον Αστυνομικό

Κόστος της κοινωνικής διαμεσολάβησης για τον Αστυνομικό είναι η αφιέρωση χρόνου και η καταβολή προσπάθειας για την ανταπόκρισή του στο διαμεσολαβητικό του ρόλο, η αποτίμηση του οποίου είναι υποκειμενική.

Τα οφέλη που αποκομίζει, ωστόσο, ως άτομο και ως δημόσιος λειτουργός, είναι αντικειμενικά πολλαπλά, καθώς μέσω της κοινωνικής διαμεσολάβησης:

- ▶ Ενισχύει τον προληπτικό του ρόλο, συμβάλλοντας στον περιορισμό εγκληματογόνων παραγόντων και στη μείωση των πιθανοτήτων εκδήλωσης αποκλινοσών συμπεριφορών.
- ▶ Προάγει τον κοινωνικό του ρόλο, αποτρέποντας συγκρούσεις μεταξύ ατόμων ή/και ομάδων υπέρ της κοινωνικής συνοχής και ειρήνης εντός των τοπικών κοινωνιών.
- ▶ Γνωρίζει καλύτερα την περιοχή ευθύνης του - την τοπική κοινωνία, μέρος της οποίας είναι και οι Ρομά, και τις πραγματικές ανάγκες των μελών της.
- ▶ Αποκαθιστά τις σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ κοινωνικών ομάδων (Ρομά) και Θεσμών (Αστυνομίας / Κράτους).
- ▶ Απομειώνει μακροπρόθεσμα το εργασιακό του φόρτο.
- ▶ Προβάλλει το ανθρώπινο πρόσωπο της Αστυνομίας και το κοινωνικό της έργο σε επίπεδο πόλης.
- ▶ Αποκαλύπτει πλευρές του αστυνομικού λειτουργήματος, τις οποίες αποκρύβει η καθημερινή επαγγελματική του τριβή.

Ποιο είναι το όφελος της αστυνομικής διαμεσολάβησης για την κοινωνία;

Το έργο της αστυνομικής διαμεσολάβησης αντανακλάται στην τοπική κοινωνία, διότι μέσω και χάριν αυτής:

- ▶ Τα μέλη της τοπικής κοινωνίας ενδυναμώνονται
- ▶ Ευάλωτα κοινωνικά μέλη υποστηρίζονται
- ▶ Το σύνολο της τοπικής κοινωνίας συνδιαλέγεται με αμοιβαίο σεβασμό και διάθεση αλληλοκατανόησης
- ▶ Προωθείται η ένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
- ▶ Υπηρετείται το συλλογικό όφελος
- ▶ Προωθείται ο σεβασμός των ανθρωπινων δικαιωμάτων
- ▶ Προάγεται η κοινωνική ευημερία και η τοπική δημοκρατία και ασφάλεια

Τι δεν είναι αστυνομική / προληπτική διαμεσολάβηση

Αστυνομική διαμεσολάβηση δεν είναι:

Διαπραγμάτευση: Η διαπραγμάτευση υπηρετεί συμφέροντα μιας πλευράς, η διαμεσολάβηση όχι.

Εκπροσώπηση: Ο αστυνομικός διαμεσολαβητής έρχεται σε επαφή με τους εκπροσώπους κάθε πλευράς.

Χειραγώγηση: Η αστυνομική διαμεσολάβηση δεν υπαγορεύει στάσεις, αποφάσεις, και ενέργειες.

Συνηγορία ή Καταγγελία: Η αστυνομική διαμεσολάβηση δεν παίρνει θέση ούτε υπέρ ούτε κατά κάποιας πλευράς.

Διεκπεραίωση: Η αστυνομική διαμεσολάβηση είναι διαδικασία κοινωνικής εκπαίδευσης κι όχι διεκπεραίωσης υποθέσεων.

Εξυπηρέτηση: Η αστυνομική διαμεσολάβηση δεν εξυπηρετεί συμφέροντα, αλλά αναζητά τις εκάστοτε προσφορότερες λύσεις στα προβλήματα που προκύπτουν μεταξύ αυτών, για τους οποίους διενεργείται η διαμεσολάβηση.

Δούρειος Ίππος: Η αστυνομική διαμεσολάβηση δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως μέσο επιρροής απόψεων και υποβολής προθέσεων από τις Αρχές προς την τοπική κοινωνία και τις ομάδες της.

Πολιορκητικός Κριός: Η διαμεσολάβηση δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως μέσο πίεσης από την κοινότητα προς τις Αρχές.

Ποιο είναι το όφελος της αστυνομικής διαμεσολάβησης για τους Ρομά;

Μέσω της αστυνομικής διαμεσολάβησης οι Ρομά **γνωρίζουν** τους αστυνομικούς και **κατανοούν** το καθημερινό επαγγελματικό τους έργο.

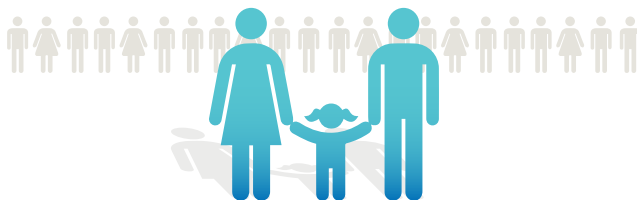
Οι σχέσεις Αστυνομικών και Ρομά είναι δυνατό έτσι να αλλάξουν, καθώς δημιουργούνται συνθήκες πρόσφορες για την κατάρριψη στερεοτυπικών στάσεων και αντιλήψεων.

Η αστυνομική διαμεσολάβηση προϋποθέτει **και τη συμμετοχή των Ρομά** σε μικτά σχήματα πολιτών για την ανάληψη δράσεων προληπτικού χαρακτήρα, με σκοπό τη βελτίωση των όρων διαβίωσης και την ομαλή λειτουργία της τοπικής κοινωνίας.

Μέσω της αστυνομικής διαμεσολάβησης **και οι Ρομά** αποκτούν μια συνολική εικόνα των προβλημάτων της πόλης τους και συνεργάζονται για την εξεύρεση συναινετικών λύσεων.

Με αυτό τον τρόπο...

- ▶ Η τοπική κοινωνία αναγνωρίζει τους Ρομά ως μέλη της.
- ▶ Η τοπική κοινωνία υπολογίζει τους Ρομά ως ισότιμους πολίτες.
- ▶ Τα προβλήματα της τοπικής κοινότητας Ρομά γίνονται αντιληπτά ως προβλήματα της τοπικής κοινωνίας.
- ▶ Από κοινού τα μέλη της τοπικής κοινωνίας αναζητούν λύσεις για τα προβλήματα και της τοπικής κοινότητας Ρομά.

Μέσω της αστυνομικής διαμεσολάβησης οι Ρομά αναδεικνύονται ως ένα αναπόσπαστο, ενεργό μέρος της κοινωνίας, που σχεδιάζει, συμμετέχει και προοδεύει.

Παραρτήματα Ρομά των Κέντρων Κοινότητας σε Δήμους της Ελλάδας

Σύμμαχοι στην προσπάθεια των Αστυνομικών Αρχών και Υπηρεσιών για την εκπλήρωση του προληπτικού τους ρόλου σε ζητήματα που σχετίζονται με τους Ρομά, αποτελούν τα Παραρτήματα Ρομά των Κέντρων Κοινότητας, τα οποία λειτουργούν σε πολλούς Δήμους της χώρας.

Στην Ελλάδα λειτουργούν ήδη 48 Παραρτήματα Ρομά στους παρακάτω Δήμους:

- Δήμος Αμπελοκήπων - Μενεμένης
- Δήμου Αλεξάνδρειας
- Δήμος Δέλτα
- Δήμος Κατερίνης
- Δήμος Σερρών
- Δήμος Αγρινίου
- Δήμος Δυτικής Αχαΐας
- Δήμος Ερυμάνθου
- Δήμος Ήλιδας
- Δήμος Ι.Π. Μεσολογγίου
- Δήμος Ναυπακτίας
- Δήμος Πηνειού
- Δήμος Πύργου
- Δήμος Αγίας Βαρβάρας
- Δήμος Αθηναίων
- Δήμος Αχαρνών
- Δήμος Ιλίου
- Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας
- Δήμος Σπάτων-Αρτέμιδος
- Δήμος Φυλής
- Δήμος Κω
- Δήμος Ρόδου
- Δήμος Ηρακλείου
- Δήμος Χανίων
- Δήμος Λέσβου
- Δήμος Λήμνου
- Δήμος Σάμου
- Δήμος Χίου

- Δήμος Φλώρινας
- Δήμος Εορδαίας
- Δήμος Βόλου
- Δήμος Καρδίτσας
- Δήμος Λάρισας
- Δήμος Σοφάδων
- Δήμος Τρικκαίων
- Δήμος Τυρνάβου
- Δήμος Φαρσάλων
- Δήμος Αλεξανδρούπολης
- Δήμος Διδυμοτείχου
- Δήμος Δράμας
- Δήμος Κομοτηνής
- Δήμος Μαρώνας - Σάπων
- Δήμος Νέστου
- Δήμος Ξάνθης
- Δήμος Ορεστιάδας
- Δήμος Ζακύνθου
- Δήμος Κέρκυρας
- Δήμος Κεφαλλονιάς

